

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXII, broj 43

25. listopada 2012.

cijena 200 Ft

PEČUŠKI XI. MEĐUNARODNI KROATISTIČKI ZNAJSTVENI SKUP

Foto: Branka Pavić Blažetin

Komentar

„Polako i vi odumirete”

U okviru Tjedna Hrvata u Kaniži, dr. Đuro Ružić, umirovljeni odvjetnik održao je predavanje o „Ulozi državne granice nekad i danas u životu Hrvata pored Mure“. Govorio je o životu Hrvata pokraj granice otvorivši niz pitanja slušateljstva. Naime povijest pomicanja državne granice kojim su Hrvati s lijeve ili desne obale Mure jednom bili u izravnom dodiru, a zatim potpuno odcijepljeni jedni od drugog, oortala je uzroke asimiliranja pomurskih Hrvata. U okupiranom Međimurju 1941. g. Mađari su otvorili škole u kojima su radili učitelji Mađari, ne znajući ni riječ hrvatski, te su djeca za dvije godine naučila mađarski. Slušajući sjetila sam se našega narodnog školstva, kojim smo uvijek nezadovoljni i djeca ne nauče hrvatski jezik u dovoljnoj mjeri, jer ni u obitelji se više ne rabi hrvatski jezik. Izgleda kako rečeno nekada nije bila prepreka, ni međimurska djeca nisu čula nigdje drugdje mađarski jezik nego samo u školi, a ipak su ga savladala. Možda bi naši nastavnici pedagozi, mogli češće razgovarati na hrvatskome jeziku s djecom pa bi se dio problema riješio. Izgleda kako vrijedi izreka „U svemu lošem ima i nešto dobro“, jest da je mađarizacija imala štetan utjecaj na hrvatski jezik i kulturu, ali drugi jezik i druga kultura otvorila je nove mogućnosti onome tko je to prepoznao. Premda je tko naučio mađarski jezik, nikada nije zaboravio kamo pripada. Dokumenta ima i o tome da su se neki Međimurci izjasnili da žele pripadati Mađarskoj, no vjerujem da oni nikada nisu mislili da su Mađari, nego su imali kontakte s mađarskom stranom, trgovali, obrađivali svoje zemlje na mađarskoj strani, pa im je bilo u interesu da ne prekidaju svoje odnose preko Mure. Za vrijeme okupacije 1943. godine uveden je mađarski kao službeni jezik, na području gdje zapravo nisu ni živjeli Mađari, a i u crkvi se moralo moliti na mađarskome. Tadašnja mađarska politika točno je znala na koji se način formira identitet: strogim uvođenjem mađarskog jezika u nastavu, crkvu, javne ustanove. Eto, možda i negativan primjer može biti dobar i pozitivan ako se primjenjuje na odgovarajući način i u odgovarajućim okolnostima. Hoćemo li mi Hrvati jaku zajednicu, trebamo se i mi usredotočiti na tri područja, na koja su to činili i za vrijeme mađarizacije u Međimurju, jer ukoliko to ne činimo, uskoro će se ostvariti prognoza međimurškog odvjetnika, kako nam je sa svojom iskrenošću rekao u svom predavanju: „U Međimurju već ni sa svijetom ne možete naći Mađara, ali polako i vi (Hrvati u Pomurju) odumirete.”

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan”

Carstvo Inka nije poznavalo novac. Imali su zavidnu mrežu prometnica, bili su majstori gradnje. Znanstvenici kazuju kako je njihova civilizacija jedina koja ni na jednom dijelu svoga teritorija nikada nije imala trgovački stалеž. I tako se može živjeti. Danas nam je to nezamislivo u carstvu kapitala temeljenog na trgovini. U zavisnosti smo globalnih gospodarskih procesa, tržišta novca... Potrošačko društvo nemilice uništava sve prirodne resurse. Napućenost planeta Zemlje ubrzano se povećava, za tridesetak godina bit će nas devet milijardi! Teško kako će se moći održavati sadašnji način života, bit će borbe za golo fizičko preživljavanje. Narasla populacija sve manje prihvaća društva

pogledima na nadolazeća stoljeća. U povjerenju. Povjerenja je sve manje u civilizaciji 21. stoljeća. Ne vjeruje se gotovo ničemu. Ni političkim sustavima, ni mudracima, ni znanstvenicima ni prijateljima, a kamoli učiteljima.

Nalazimo se pred izazovom promjene načina života, tek tako možemo zaustaviti započete globalne tijekove, kazuje profesor Sándor Kerekes, jedan od osnivača Duhovnoga kruga preživljavanja. Poziva nas stanovati u stanu prilagođenom nama, odricanju od kredita, na realan život, kaže kako nam automobil ne treba u gradu... ako možemo, držimo domaće životinje, sadimo povrće... Izgrađujemo zeleno gospodarstvo radi održivog razvoja.

Budućnost ljudske vrste, kazuju, nije u konkretnim brojkama, nego u tendencijama i pogledima na nadolazeća stoljeća. U povjerenju. Povjerenja je sve manje u civilizaciji 21. stoljeća. Ne vjeruje se gotovo ničemu. Ni političkim sustavima, ni mudracima, ni znanstvenicima ni prijateljima, a kamoli učiteljima.

koja nemilice uživaju bogatstva, dok sve više ljudi živi na rubu egzistencije. Globalna ekonomija oduzima od pojedinaca i zajednica bilo kakvo odlučivanje, što vodi neminovno k nasilju. „Homo homini lupus est” („Čovjek je čovjeku vuk”) temeljni je zakon tržišnih hegemonija, i privatnih trgovinskih egoizama, kazuju teoretičari. Budućnost ljudske vrste, kazuju, nije u konkretnim brojkama, nego u tendencijama i

Inke su uništili Španjolci, Pizarro sa svojih 168 vojnika, nadmoćnom europskom civilizacijom, njenom stečevinom, bolestima pred kojima je pokleknuo Atahualpa i njegovo carstvo, civilizacija. Čitam ovih dana biogeografa Jareda Diamonda koji kaže kako je povijest različitih naroda tekla različito zbog razlika u okolišu tih naroda, i okolišnih specifičnosti u proizvodnji hrane, a ne zbog bioloških razlika među narodima. Diamond izolirana ekološka samoubojstva iz prošlosti dovodi u vezu s ekološkim opasnostima današnje globalizirane civilizacije kod koje propast najvjerojatnije ne bi mogla ostati izolirana.

Branka Pavić Blažetin

Poziv na prijedlog za Narodnosnu nagradu

Državno tajništvo odgovorno za crkvene, narodnosne i civilne veze Ministarstva ljudskih resursa objavljuje poziv na prijedlog za Narodnosnu nagradu za 2012. godinu. Narodnosna se nagrada dodjeljuje osobama, udrugama i narodnosnim samoupravama u Mađarskoj za uzornu djelatnost na polju narodnosnoga javnog života, obrazovanja, kulture, crkvenog života, znanosti, javnoga priopćavanja i gospodarskog samoorganiziranja.

Državno priznanje 2012. godine predat će se kao istaknuti događaj u okviru svečanosti u povodu Dana narodnosti (18. prosinca).

Prijedlozi za nagradu 2012. godine uz osnovne podatke i opširno obrazloženje predloženih mogu se dostaviti na obrascu koji je dostupan na web-stranici kormany.hu do 31. listopada 2012. godine na poštansku adresu Državnog tajništva odgovornog za crkvene, narodnosne i civilne veze Ministarstva ljudskih resursa (1884 Budapest, Pf. 1), ujedno i mailom na adresu titkarsag.nf@emmi.gov.hu.

Narodnosna se nagrada dodjeljuje prema uredbi broj 2/2012.(VIII.9.) ME.

**Čitajte i širite
Hrvatski glasnik!**

Aktualno

XI. MEĐUNARODNI KROATISTIČKI ZNAJSTVENI SKUP

Pečuh, 12–13. listopada 2012.

U organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, te uz pomoć Slavističkog odbora Regionalnog centra Mađarske akademije znanosti, i Hrvatskog kazališta u Pečuhu, u Pečuhu je od 12. do 13. rujna održan XI. međunarodni kroatistički znanstveni skup koji je okupio preko šezdeset izlagača, iz Mađarske, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Vojvodine (Srbije), Austrije i Ukrajine.

Sudionike pozdravlja prorektor Sveučilišta u Pečuhu László Komlósi, na fotografiji: prodekan Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu Péter Müller, predsjednik Regionalnog centra Mađarske akademije akademik György Kosztalányi, voditelj Odsjeka za kroatistiku i predstojnik Slavističkog instituta Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu Dinko Šokčević i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, profesor Odsjeka za kroatistiku Stjepan Blažetin

Otvaranje i izlaganja dvodnevna Skupa bili su u zgradi Regionalnog centra Mađarske akademije znanosti. Skup su pozdravili ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin, prorektor Sveučilišta u Pečuhu László Komlósi, predsjednik Regionalnog centra Mađarske akademije akademik György Kosztalányi, prodekan Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu Péter Müller, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, generalna konzulica Ljiljana Pancirov, voditelj Odsjeka za kroatistiku Dinko Šokčević te jedan od sudionika i prvoga skupa održanog prije 20 godina jezikoslovac Mijo Lončarić.

U svom obraćanju Stjepan Blažetin u ime Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, ustanove Hrvatske državne samouprave, zaželio je dobrodošlicu u Pečuhu i ugodan boravak u njemu svim sudionicima Skupa, izražavajući zadovoljstvo odazivom sudionika i ukazanom potporom koju su održavanju Skupa dali čelni ljudi Pečuškoga sveučilišta, Filozofskoga fakulteta, Regionalnoga odbora Mađarske akademije znanosti, Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj te Generalnog konzulata Republike Hrvatske. Nakon svečanog otvorenja Skupa slijedila su plenarna izlaganja **Milane Černelić** (Zagreb), Folklorizacija identiteta: obnovljeni bunjevački običaj ophoda kraljica u Mađarskoj, i **Gorana Rema** (Osijek), Boro

Pavlović – panonizam svjetske književnosti, uz devedesetogodišnjicu rođenja i desetogodišnjicu smrti.

Potom su predstavljene dvije knjige u izdanju Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj: *X. međunarodni kroatistički znanstveni skup, Zbornik radova, Pečuh, 2012.* te *Tomislav Žigmanov: Izazovi – sabiranja, sumjeravanja i tumačenja, Pečuh, 2012.* O zborniku radova govorio je Ernest Barić, a o knjizi Tomislava Žigmanova u nazočnosti auto-

ra njezin urednik Stjepan Blažetin. Rad dvodnevna Skupa odvijao se u tri sekcije: jezikoslovnoj, književno-znanstvenoj u kojoj se skupina predavanja doticala Hrvatskog kazališta u Pečuhu, te sekciji s temama o bunjevačkim Hrvatima u svjetlu velikih obljetnica. Među izlagačima našla su se poznata imena kroatističkih, kulturoloških i povijesnih znanosti te veliki broj mladih znanstvenika, a

Predstavljene su dvije nove knjige u izdanju Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj: *X. međunarodni kroatistički znanstveni skup, Zbornik radova, Pečuh, 2012.* te *Tomislav Žigmanov: Izazovi – sabiranja, sumjeravanja i tumačenja, Pečuh, 2012.* O zborniku radova govorio je Ernest Barić, a o knjizi Tomislava Žigmanova u nazočnosti autora njezin urednik Stjepan Blažetin

ALJMAŠ – U suorganizaciji mjesne Hrvatske samouprave, Rimokatoličke župe i Bunjevačkog „Divan kluba”, 27. listopada u Aljmašu se priređuje svečanost u povodu 40. obljetnice utemeljenja Bunjevačkog „Divan kluba”, Spomen-dan biskupa Ivana Antunovića i Susret hrvatskih crkvenih zborova. Program počinje u 15 sati otvorenjem izložbe fotografija *40. godina Bunjevačkog „Divan kluba”* u Domu „Fiedler”. U 16 sati slijedi polaganje vijenaca kod spomen-ploče biskupa Ivana Antunovića na župnom uredu. Svečanost se nastavlja u župnoj crkvi u 16.30 sati Susretom crkvenih zborova iz Kačmara, Baje, Kalače, Dušnoka, Santova i Aljmaša. Slijedi misno slavlje na hrvatskom jeziku u 17.30, a druženje od 20 sati završava hrvatskim balom na kojem svira „Bačka” iz Gare. Ulaznice s večerom 2200 Ft, bez nje 1000 Ft. Narudžba ulaznica najkasnije do 20. listopada ove godine na telefonu 06-70/ 388-7198 ili 06-30/416-6563.

MOHAČ – Kako nas je obavijestio ravnatelj Jakša Ferkov, 27. listopada ove godine, s početkom u 15 sati svečano će se predati novo zdanje Muzeja Dorottye Kanizsai u Mohaču. Tom će prigodom biti otvorena jedna povremena izložba, i dva prizorna skladišta. Otvorenje stalnog postava Muzeja očekuje se na proljeće sljedeće godine.

MOHAČ – Dana 19. listopada na Vadi (Újmohács) svečano je predana obnovljena i proširena vrtićka zgrada (Iskola u. 4) Osnovne škole i vrtića „Jenő Völgyesi”, ustanove koja djeluje u sklopu Općega prosvjetnog središta Mohačke mikroregije. Podsjetimo kako se u toj ustanovi desetljećima odvija odgoj i nastava na hrvatskom jeziku u okviru kružoka.

među šezdeset i nešto izlagača njih dvadesetak bili su iz redova Hrvata u Mađarskoj.

Rad u jezikoslovnoj sekciji, kojom su prvoga dana predsjedali Ernest Barić i Đuro Blažeka, započeo je izlaganjem **Ivana Markovića** (Zagreb), O najvećim (i) mogućim hrvatskim riječima. Slijedila su izlaganja: **Ernest Barić** (Pečuh), Hrvatsko-mađarski dvojezični rječnici u kontekstu suvremenih hrvatskih jednojezičnika; **Mijo Lončarić** (Zagreb), Jezik bačkih bunjevačkih Hrvata u rječnicima; **Andrija Handler** (Sambotel), Mađarsko-hrvatski turistički rječnici II. izdanja iz Hrvatske; **Morana Plavac** (Baja), Kratko razmatranje o dvojezičnosti; **Ivica Vigato**, **Kristina Jelinić** (Zadar), Morfološke osobitosti u Lanosevićevu Leksionaru;

Marija Znika (Zagreb), Kategorijalna svojstva imenica i pridjeva u hrvatskom jeziku; **Ana Lehocki-Samardžić** (Osijek-Pečuh), Kategorija posvojnosti u hrvatskom i mađarskom jeziku; **Ljudmila Vasiljeva** (Lvov), Litavsko-slavenske paralele (na primjeru južnoslavenskih i istočnoslavenskih jezika); **Ante Bežen**, **Vesna Budinski**, **Martina Kolar Billege** (Zagreb), Fonološka svjesnost učenika prvoga razreda kao preduvjet za početno čitanje i pisanje na hrvatskome jeziku.

Prvoga dana Skupa književno-znanstvenom sekcijom predsjedali su: Robert Bacalja i Željko Predojević. Izlaganja su imali: **Teodora Vigato**, **Sanja Petrovski** (Zadar), Alegorija vrlina u Muci Isukrsta našega iz Tkonškoga zbornika; **Đuro Franković** (Pečuh),

Dio sudionika Skupa

Dio izlagača

Žuža Meršić, **Ivona Vegh** (Sambotel), Christova Gramatika međimurskoga jezika; **Đuro Blažeka** (Zagreb-Čakovec), „Lažni prijatelji“ između govora Murskog Središća i govora Preloga; **Erika Rac** (Kaniža), Analiza molitvenika pomurskih Hrvata „Ruža nebeska“; **Marica Kanižai** (Baja), Nadimci pomurskih Hrvata.

Drugoga dana Skupa jezikoslovnom sekcijom predsjedali su: Sanja Vulić i Marica Petrović, a izlaganja su održali: **Andela Frančić** (Zagreb), Prezime Ugrin i njegove inačice; **Bernadeta Zadrović** (Sambotel), Nadgrobnji natpisi u mađarskom dijelu Gradišća; **Ljiljana Kolenić** (Osijek), Jezik Antuna Bačića i hrvatski književni jezik 18. stoljeća; **Jadranka Mlikota** (Osijek), Priričci u gramatikama Šime Starčevića; **Irena Vodopija**, **Dubravka Smajić** (Osijek), Pločka kuharica Barbare Klasanović s kraja 19. stoljeća; **Sanja Vulić** (Zagreb), Bački tragovi u jeziku A. G. Matoša; **Amira Hadžagić Turbić** (Tuzla), Komparacija pridjeva u bosaničnim pravnim tekstovima; **Marijana Nikolić** (Tuzla), Utjecaj sakralnog na profane stilove u bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku; **Marica Petrović** (Tuzla), Benjámín Kállay – unitarizam u standardizaciji jezika u Bosni i Hercegovini; **Sanda Ham** (Osijek), Što je Stjepan Ivšić doista rekao o pravopisu?

Reformacija u zapadnougarskih Hrvata – Grgur Mekinić Pythiraeus i njegove pjesmarice; **Anica Bilić** (Vinkovci), Stjepan Adžić (1730–1789), pjesnik grada Pečuha; **Dubravka Brunčić** (Osijek), Pjesništvo Napoleona Špuna Strižića; **Robert Bacalja**

(Zadar), Ivo Kozarčanin u „Jadranskoj Vili“; **Lucijana Armanda** (Split), Imagološko istraživanje o posredničkoj ulozi **Josipa Torbarine**; što nas je naučio o Englezima i što su ti isti Englezi mislili o Hrvatima; **Marica Liović** (Osijek), Narativne strategije u romanu Bizarrij Jasne Horvat; **Sanja Jukić** (Osijek), Panoizam u suvremenoj hrvatskoj i mađarskoj poeziji; **Lidija Bajuk** (Zagreb), Sunce sije, kiša će, baba peče jaja. Etimologija boja, tematiziranje i kontekstualizacija spektralnog niza na primjerima hrvatskoga i srodnoga usmenog pjesništva; **Željko Predojević** (Pečuh), Kraljički ophodi i pjesme u južnoj Baranji. Drugoga dana Skupa književno-znanstvenom sekcijom predsjedali su: Janja Prodan i Ivan Trojan, a izlagali: **Vinko Brešić** (Zagreb), Šopov Krist i medijska slika svijeta; interpretacija pjesme Isus čita novine Nikole Šopa; **Helena Sablić Tomić** (Osijek), Kratka

Magdalena Drinoci Molnar, suradnica Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, sa studenticama Odsjeka za hrvatski jezik i književnost; one su se brinule za dobrodošlicu

priča i grad; **Kristina Peternai Andrić** (Osijek), Koncept ljubavi u pripovijestima Delimira Rešickog; **Mirta Bijuković Maršić** (Osijek), Kratka priča u hrvatsko-mađarskom dijalogu; **Zoltán A. Medve** (Osijek), Novije tendencije u hrvatskim i mađarskim književnim produkcijama s povijesnom tematikom; **Zorica Kispeter** (Osijek), Neke prevoditeljske metode i strategije pri prevođenju romana Imrea Kertésza; **Ivana Prakaturović** (Privlaka), Kultura suočavanja vs. kultura bijega u Boljoj polovici hrabrosti Ivana Slamniga; **Janja Prodan** (Pečuh), Čitatelj se naslovom uvodi u tekst; **Ružica Pšihistal** (Osijek), Alegorija kao figura čitanja; **Timea Bockovac** (Pečuh), Desakralizacija dramskog teksta; **Ivan Trojan** (Osijek), Hrvatski dramski tekst na pozornici Hrvatskog kazališta u Pečuhu; **Katja Bakija** (Zagreb), Repertoar Hrvatskog kazališta u Pečuhu – sretan spoj tradicijskog (pučkog) i suvremenog; **Jolán Mann** (Budimpešta), Miroslav Krleža na repertoaru Hrvatskoga kazališta u Pečuhu; **Stjepan Blažetin** (Pečuh), Nakladnička djelatnost Hrvatskog kazališta u Pečuhu; **Dražen Živić**, **Sandra Cvikić** (Vukovar), Pola stoljeća kontinuirane depopulacije Hrvata u Srbiji; **Dubravka Božić Bogović** (Osijek), Međuvjerski odnosi u kanonskim vizitacijama Pečuške biskupije za Slavoniju, Srijem i južnu Baranju u 18. stoljeću; **Jakša Ferkov** (Močač), Jezik i sadržaj u osnovnom obrazovanju za vrijeme dualizma, na primjeru jedne hrvatske škole u Baranji.

Prvoga dana Skupa u sekciji s temama o bunjevačkim Hrvatima, kojom su predsjedali Tomislav Žigmanov i Dinko Šokčević, izlaganja su održali: **Tomislav Žigmanov** (Subotica), Bibliografski rad Ivana Kujundžića u kontekstu povijesti bibliografskih nastojanja u bunjevačkih i šokačkih Hrvata; **Jasna Ivančić** (Zagreb), Bibliografski rad Ivana Kujundžića; **Katarina Čeliković** (Subotica), Izazovi bibliografske obrade narodnih pripovjedaka Balinta Vujkova; **Vlasta Markasović** (Vinkovci), Svijet „Bunjevačkih narodnih pisama“ Ive Prčića i narodnih priča iz Mađarske u „Cvjetovima mećave“ Balinta Vujkova; **Milovan Miković** (Subotica), Urbani i ruralni aspekti u pjesništvu, proznom i dramskom stvaralaštvu hrvatskih spisatelja u Vojvodini tijekom XX. stoljeća i danas; **Vladan Čutura** (Subotica), Drugi u preporodnom pjesništvu Ante Evetovića Miroljuba; **Marina Balazhev** (Subotica–Zagreb), Antimodernizam u poeziji Ante Jakšića; **Silvestar Balić** (Pečuh), Poezija Katice Sendrei i Katice Varga; **Robert Hajszan** (Pinkovac), O jezičnim obilježjima u pripovijetkama sakupljenim u Gradišću od Balinta Vujkova; **Dinko Šokčević** (Pečuh), Bunjevačka povijest u verziji Jenőa Meznericha. Prvoga dana Skupa sudionici su posjetili Hrvatsko kazalište u Pečuhu koje je za njih izvelo predstavu Fadila Hadžića, komediju Državni lopov.

Održavanje XI. međunarodnoga kroatističkog znanstvenog skupa uz organizatore podu-

pirali su: Fond za razvoj ljudskih potencijala Ministarstva ljudskih resursa, Filozofski fakultet Sveučilišta u Pečuhu, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu. Uz logističku potporu Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj održan je XI. međunarodni kroatistički skup u Pečuhu u godini kada Filozofski fakultet Sveučilišta u Pečuhu slavi 20 godina od pokretanja sveučilišnoga studija. Prvi Skup, kojem je organizacijski sudjelovao i Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Pečuhu, bio je 1992. godine u sklopu slavističkog skupa na Filozofskom fakultetu. S vremenom pečuški skup postaje dvogodišnji kroatistički skup koji okuplja najpoznatija imena kroatističkih znanosti s hrvatskih sveučilišnih centara od Zagreba, Osijeka, Rijeke, Zadra, Splita te kroatističkih radionica u Mađarskoj Sambotela, Budimpešte, Baje... Danas je to nesumnjivo najveći kroatistički skup izvan granica Republike Hrvatske i jedinstven skup toga tipa u Europi i svijetu. Od samih početaka tadašnji pročelnik Odsjeka za kroatistiku Ernest Barić i djelatnici Odsjeka težili su povezivanju s hrvatskim znanstvenim krugovima i živim znanstvenim životom, u čemu su posljednjih godina naišli na institucionalnu potporu Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, koji u svom programu, uza znanstvena istraživanja i nakladničku djelatnost, ima i dionicu znanstveni skupovi. Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj logističkom potporom spomenutoga Skupa osigurava mjesto promocije znanstvenicima iz redova Hrvata u Mađarskoj koji istražuju na hrvatskom jeziku te publiciranja obavljenih istraživanja.

Tijekom proteklih godina Zavod je izgradio veze sa znanstvenicima u Hrvatskoj, ali i u Vojvodini (Srbiji), Austriji, i šire uspostavljena je komunikacija i razmjena iskustava sa znanstvenicima iz redova hrvatskih manjinskih zajednica i njihovih ustanova u spomenutim sredinama. Neosporno je kako je Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu organiziranjem Skupa pokazuju kako je potrebno izgrađivati hrvatski znanstveni život u Mađarskoj, odgajati mlade znanstvenike, što se pokazalo i kroz izlaganja XI. međunarodnog kroatističkog skupa. Naime nastup je i prilika za upoznavanje s temeljnim znanjima zanata, ali i upoznavanja s najvećim imenima kroatističke, kulturološke, povijesne, metodičke misli s prostora matične domovine. Istovremeno kroza zbornike objavljenih izlaganja predstavlja se hrvatskim znanstvenim krugovima i baština Hrvata u Mađarskoj.

Važnost je spomenutih skupova i u promicanju „hrvatskoga“ koje nastaje na mađarskim prostorima, ono tako polako, ali sigurno ulazi putem najvažnijih veleposlanika (znanstvenika, knjiga, zbornika) u cjelokupni hrvatski književni, jezikoslovni, kulturološki i ini fundus hrvatskoga naroda.

Branka Pavić Blažetin

Započeli jesenski maturalni ispiti

U odgojno-obrazovnim ustanovama u Mađarskoj u petak, 12. listopada, s pismenim maturalnim ispitima iz narodnosnog jezika i književnosti započeli su jesenski maturalni ispiti, koji se završavaju 29. listopada s ispitima iz fizike, glazbenog i likovnog odgoja. Usmeni je dio maturalnih ispita na višem stupnju od 7. do 13. studenog, a na srednjem stupnju od 22. do 30. studenoga. Novost je ispita da srednjoškolfci, gimnazijalci za prolaznu ocjenu umjesto 20 trebaju postići rezultat od 25 posto.

TUKULJA – Osnovna škola Sándora Weöresa u subotu, 27. listopada, priređuje «Dan narodnosti» u sklopu kojeg će se predstaviti i hrvatska zajednica. Učenici hrvatskoga jezika interpretirat će stihove na hrvatskome jeziku, plesači pod vodstvom Ladislava Halasa predstaviti koreografije hrvatskih plesova, i prikazat će se film o Ansamblu narodnih plesova i pjesama Hrvatske (Lado), a za ljubitelje narodnosnih plesova priređuje se plesničnica. U spomenutoj školi ove školske godine hrvatski jezik uči 89 učenika, od toga deset prvša.

GORNJI ČETAR – Hrvatska samouprava dotičnoga naselja i Hrvatsko kulturnodruštvo Četarci Vas srdačno pozivaju na Dan Hrvatov i petu obljetnicu postojanja folklorne grupe Četarci, 27. oktobra, u subotu, početo od 17 uri. Uz kulturni program otvorit će se dokumentarna i foto-izložba, a svetačnost će doći uveličati svojim nastupom Folklorni ansambl Ivan Goran Kovačić iz Siska, Tamburaška grupa Vlahija iz Austrije, HKD Veseli Gradišćanci iz Unde ter Prisički tamburaši. U programu nastupaju naravno i domaće grupe, jačkarani zbor Rozmaring, Četarski tamburaši i slavljenci, tančoši HKD-a Četarci. Na noćnoj zabavi svira petroviska Pinkica.

BUDIMPEŠTA – Sveta misa na hrvatskom jeziku u crkvi Svetog Mihovila, u budimpeštanskoj Vackoj ulici služit će se 28. listopada s početkom u 17 sati. Misu služi vlč. Arpad Horvat.

SIGET – Gradić poznat i po atributu «najvjerniji grad», prvi put je ove godine u sklopu svečanosti Dana grada dodijelio novoutemeljeno gradsko odličje Civitas Invicta. Odličje je dodijeljeno olimpijskom pobjedniku Petru Modošu, osvajaču brončane medalje u hrvanju na 30. Olimpijskim igrama u Londonu. Petar je po majci Hrvat, ne zna hrvatski, ali je ponosan na svoje podrijetlo, te je i dio djetinjstva proveo u Novom Selu, rodnome mjestu svoje majke.

Postavljen temeljni kamen bušarskog doma odnosno dvorišta u Mohaču

Bušarsko dvorište, kojemu je 21. rujna postavljen temeljni kamen u tome podunavskom gradu, posjetiteljima će dočarati ozračje ophoda bušara. Bušarski dom na gotovo četiristo četvornih metara, omeđen s arkadama u obliku slova U, sagradit će se početkom 2014. godine u Vörösmartyjevoj ulici pod brojem 1, u njemu će biti izložena bušarska odjeća i rekviziti, a posjetitelji će moći upoznati stare zanate vezane za taj narodni običaj. Doživljaj će pojačati i svjetlosna igra koja će prizivati pokladnu lomaču. Projicirat će se filmski zapis o ophodu bušara i znamenitostima grada, a u ponudi gostionice bit će mohačka jela, gastronomski specijaliteti. U planu je i izgradnja otvorenog prostora za priredbe i parkirališta. Tom prigodom, u svom govoru mohački gradonačelnik József Székó uz ostalo reče kako će se ulaganje vrijedno 608 milijuna forinta ostvariti potporom Europske Unije i Mađarske. Cilj je da se ophod bušara prikaže i onima koji u Mohač dolaze ne za vrijeme festivala, nego u drugo doba godine. Ophod bušara, nadaleko poznati pokladni festival baranjskih Hrvata, koji je 2009. godine uzet na popis svjetske nematerijalne kulturne baštine, prvi put se spominje u zapisu iz 1783. godine. Prema legendi mohačkih šokačkih Hrvata, njihovi su se preci ispred Turaka sklonili na drugoj obali Dunava, na Mohačkom otoku. Prerušeni u buše i prešavši Dunav, vratili su se kako bi udarili na praznovjerne Turke, koji su se, uplašeni od zastrašujućih buša, dali u bijeg. Tradicijski su elementi narodnog običaja nepromijenjeni: odrasle osobe u larfama (izrezbarene krinke od drveta) i ovčjim kožusima, opremljene prepoznatljivim rekvizitima, klepetaljka, uz buku tjeraju zimu i prizivaju proljeće, te turiste od kojih grad s dvadeset tisuća ugošćuje trideset tisuća za vrijeme ophoda bušara.

BUDIMPEŠTA – Mađarska vlada odustaje od planiranoga smanjenja bankovnog poreza u idućoj godini, a primijenit će i nove fiskalne mjere kako bi ostvarila zacrtane proračunske ciljeve, kazao je u srijedu ministar gospodarstva György Matolcsy. Vlada tako neće prepoloviti bankovni porez u idućoj godini kao što je planirano, a porez na financijske transakcije sada planira u visini 0,2 posto, umjesto dosada zacrtanih 0,1 posto, najavio je ministar gospodarstva na konferenciji za novinstvo. Vlada je odlučila poduzeti dodatne mjere u iznosu 367 milijardi forinti (1,32 milijarde eura) kako bi dodatno osigurala ostvarenje planiranog deficita od 2,7 posto BDP-a, ističe Matolcsy.

Četarska delegacija na slavlju prijateljske škole u Kupljenovu

Jadranka Kekelj, ravnateljica Osnovne škole Kupljenovo, pozdravlja goste

Stotu obljetnicu postojanja Osnovne škole Kupljenovo su djelatnici i školarci te ustanove skupa svečevali s delegacijom partnerske škole iz Gornjega Četara. Kako nam je rekla ravnateljica četarske škole Veronika Szegleti, 1. oktobra, u pondjeljak, osmeročlana delegacija se je otpravila iz Gornjega Četara u Hrvatsku, s financijskom potporom Hrvatskih samoupravov Narde, Gornjega Četara i Hrvatskih Šic. Najbolji učenici hrvatskoga jezika Petra Kolnhofer, Kristina Šimon, Balint Pock, Dora Pataki i Roksana Nemet za dar su dobili ovu moguć-

nost da moru nazočiti na školskom svečevanju u Kupljenovu. Med njimi su bili i takovi školarci ki su lani tajedan dan gostovali i učili u dotičnoj ustanovi, pak su stečena i prijatelj-

Četarski školarci ki su dobili za dar hrvatsko gostovanje

Na dokumentarnoj izložbi s učiteljicom hrvatskoga jezika Anom Pehm-Móricz

stva. S veseljem su se objamili davno vidjeni tovaruši na ovom sastanku. Drage goste iz Gradišća je pozdravila Jadranka Kekelj, ravnateljica domaće škole, ter je je otpeljala na svetačnost, potom na dokumentarnu izložbu i neobičnu uru povijesti. Lipe, u iskrenom prijateljstvu potrošene minute gvišno će dugo ostati svim u spominku!

-Tiho-
Foto: Veronika Szegleti

Intervju

Seoski turizam Šandora Matorica u prekrasnome dravskom krajoliku

Šandora ili kako ga odmilja zovemo „Šonjija”, poznajem već niz godina, kao dobrog ugostitelja s hrvatskih balova u šeljinskom Draškovićevu dvorcu, vlasnika Seoske gostionice u starinskoj Kossuthovoj ulici koja ima posebnu čar i ugođaj, a ovih sam dana saznala kako je nedavno otvorio još jedan ugostiteljsko turistički objekt u Starinu, mjestu u kojem se rodio, i u kojem provodi velik dio dana, dok na spavanje odlazi u Šeljin jer tamo stanuje. Ako idete u Starin, zastanite, kao i ja, kod Seoske gostione (ime piše na hrvatsko-me jer Šandor je Hrvat iz Starina). Za projekt Adaptacije seoskoga gospodarstva Šandor se za sredstva natjecao kroz projekt Europske Unije i Vlade Republike Mađarske, kroz program Razvoja regija nova Mađarska, te uz vlastiti udio od 35% dobio potporu od 10.287.290 Ft, a projekt je trebalo ostvariti u razdoblju od 1. siječnja 2011. do 31. svibnja 2012.

Razgovor vodila: *Branka Pavić Blažetin*

Kako kaže Šandor Matoric, „Sad sam namirio jednu kuću za seoski turizam s kapacitetom za deset osoba koje mogu primiti na spavanje. U zdanju imam dvije dvoposteljne sobe, i jedan četveroposteljni apartman, ukupno 11 ležaja, uz jedan luksuzni jakuzzi gdje se gosti nakon duge šetnje mogu osvježiti i relaksirati, ugodno se osjećati. Sobe su opremljene televizorom, hladnjakom, vlastitom kupaonicom. Otvoreni smo cijelu godinu. Gosti mogu unajmiti bicikl te turom Tri rijeke upoznati ljepotu Drave, dravskoga krajolika i cijele Podravine.

Taj projekt, točnije natječaj za nj raspisan je još 2009. godine, a lani su natječaji odobreni. Ovih smo dana otvorili i našu web-stranicu, pa se s objektom mogu upoznati svi oni koji su na svjetskoj mreži.

Sredstva koja si dobio natječajem bespovratna su ili imaš i neke obveze kojima trebaš udovoljiti?

Imam obveze u nastupajuće tri godine, s njihovim ispunjenjem neće biti problema. Naime 65% sredstava sam dobio putem natječaja, a 35% je moj udio u objektu u koji je utrošeno otprilike 16 milijuna forinti. Napravili smo, po meni, jednu lijepu zgradu, u blizini Drave, svega kilometar od rijeke. Ovdje na Dravi ima puno izletnika, ona je omiljena rijeka. Računam na izletnike, ljude iz svih krajeva koji će doći sa željom da se odmore u dravskom krajoliku. Već 10–12 godina otkada imam Seosku gostionu, znam da ljudi traže i konak i traže da negdje mogu prespavati, i ja se borim za to da ne idu u

druge krajeve, nego barem nekoliko dana s obiteljima ostanu u ovome krasnom kraju u ljetnim mjesecima. Što se tiče zimskog dijela godine, planiram u ovome seoskom gospodarstvu uzgajati svinje i druge životinje, prirediti svinjokolje za svoje goste. Mislim kako će to zanimati potencijalne posjetitelje, ujutro mogu izabrati sami svinju koju ćemo preko cijelog dana na tradicionalan način obrađivati, usput jesti te dio svinjskih

prerađevina, kobasice, krvavice, čvarke, meso, i drugo mogu i kupiti i ponijeti svojim kućama. Uzgajam kokoši, zečeve svih vrsta. Svakoga tjedna u obližnjoj zgradi, u Seoskoj gostioni nudimo izvrsne podravške specijalitete, a jedanput tjedno organiziramo i zabave, veselice koje okupljaju veći broj ljudi uza živu glazbu.

Što se može vidjeti u Starinu i u njegovoj blizini, koje su prirodne i kulturne znamenitosti ovoga kraja?

Zaljubljen sam u Dravu. Svojim gostima najprije pokazujem i govorim o rijeci. Imamo ribolovno društvo koje gospodari s tri izvrsne bare sa svim vrstama slatkovodnih riba, imamo lovačko društvo, lovišta bogata svim vrstama šumskih životinja, do najvećih jelena. Primjerice 2010. godine najvećeg jelena u

Mađarskoj ustrijelili su upravo ovdje u Starinu. Bio je to kapitalac s preko 200 kilograma, s težinom rogova i glave od 12 kilograma.

Drava i ovaj dio Mađarske dio su Nacionalnog parka Dunav–Drava, koji pruža velike mogućnosti izletnicima, zaljubljenicima športskih aktivnosti, biciklističkih tura, šetnja, vožnje čamcima.

Okružuje nas bogatstvo i biljnog i životinjskoga svijeta, rijetke biljke i rijetke ptičje vrste. I u Dravi i u obližnjim jezerima, rukavcima se može pecati, vode su bogate ribom, pogotovo u dravskim rukavcima ima mnogo šarana, kesega... Imam i zaprežna kola koja vozi moj ujak, i vodi znatiželjnike do Drave, kroza selo i dalje kamo požele, u zimskim mjesecima kada napada snijeg, konji vuku saonice. Okružuje nas prekrasan svijet prirode. Djeca mogu upoznati i milovati domaće životinje, kuniće, prasad, patke, kokoši, ovce, janjad, koze... U blizini su Drvljanci, selo u kojem danas nitko ne stanuje, tek su tamo vikendice, prekrasno selo na obali Drave. Drvljance je 1972. poplavila Drava i od tada nema stalno naseljenih stanovnika, a danas već pedesetak ljudi dolazi u svoje kuće koje su uredili. Tu je i starinska crkva, sagrađena u samo pola godine doprinosom Starinčana, reformatska crkva u Ivanidbi s oslikanih 230 reljefa/slika, Šeljin sa svojim znamenitostima...

U dvorištu Seoske gostione je krušna peč. Znam da si izvrstan kuhar. Što nudiš od tih silnih podravskih specijaliteta, domaće kuhinje ovdašnjih Hrvata? Jela od kupusa, grah na sto načina, kolačići, što kod tebe možemo naručiti?

E, pa u krušnoj peći najčešće pečemo meso, a katkad i kruh se peče i dravsku ribu. Nudim specijalitete hrvatske kuhinje, imam i pljeskavice, čevape, odojka, jela od ovčjeg i janječeg mesa..., uz izvrsna viljanska vina i vina balatonskog vinogorja te osječko pivo.

Moji gosti vole „čvrsta” jela, od kojih se ne ogladni za pola sata, naravno, svim ukusima udovoljavamo. Imamo izvrsnu ponudu jela od divljači, jela karakterističnih za mađarsku kuhinju, svega i svačega...

Gosti su zadovoljni i smještajem i prehranom, kažu da je jakuzzi fenomenalan. Svi su oduševljeni Starinom, ovim malim naseljem s petstotinjak stanovnika od kojih su većina njih Hrvati.

Čepreški Hrvati na istraživačkom izletu u Tirolu

Čepreške Hrvate opća svist jur ljeta dugo veže s daruvarskimi Jankovićima, a osebujno odonda, kad je hrvatski pjevački zbor „pokršćen“ za Jankovića. O ovoj hrvatskoj grofovskoj obitelji smo zapravo više doznali u minulom razdoblju zahvaljujući istražiteljici, etnografkinji Terezi Horváth-Balogh i nje vjernoj pomoćnici, predsjednici Hrvatske samouprave u Čepregu, Mariji Kralj-Kiss. Diboko zainteresiranje, jedna vrsta opsesije je peljala dotične oduševljene dame prik Hrvatske, Austrije i Ugarske da se čim više otkrije o povijesti ove familije. Po tom je poznato da su Jankovići od Daruvara bili posjednici velike gospoščine u Daruvaru, Siraču, Pakracu, Stražemanu, a u Ugarskoj u Čepregu (s majri Ablánc, Kincsed, Medješ, Szentkirály s pustarom Tormás, Bő, Bike, Gyüleviz) i Šopronu. U međjuvrjenu je Čepreg imao izložbu s predmeti, novimi podatki i dokumentacijom, a u Daruvaru je otvorena stalna izložba u dvorcu Janković. Ali Čeprežani nisu stali, istraživačka volja je je dalje tirala u Tirol. Sve do groba zadnjega muškoga potomka, Julije Jankovića i njegove hižne družice Ljudevite grofice Eszterhazy od Montbela, ki su zakopani daleko od rodno-ga kraja, u malom tirolskom mjestu, u objamljenju gore Karwendel. Trodnevna istraživačka ekskurzija u prikupljanju sve već informacijov od ove grofovske familije, počela je s manjom čepreškom delegacijom, 22. oktobra, sa štacijami Beč–Kalsburg i Achenkirch. Za to mjesto u svojem životopisu ovako piše kći Julije Jankovića, Ana Jelisava: „Od g. 1884. do 1893. nije-smo više vidjeli svoga krova nad glavom, bili smo siromašni putnici na križnom putu života, dok nam nije Božje smilovanje darovalo u malom Kreuzhofu na Achenskom jezeru mio ljetni dom.“ Kako piše Karlo Blaha u svojem studiju u Glasilu ogranka Matice Hrvatske (2008/30), grof Julije imao je blistavu političku karijeru, ali imanje mu je propalo. Velikoga daruvarskoga dobrotvora ki je materijalno pomagao utemeljenje Jugoslavenske akademije, zagrebačkoga Narodnoga kazališća, Narodnoga muzeja, postavljanje Jelačićevoga spomenika, osnovnih, srednjih i viših škol, polako su zabili. Zadnji grof Jankovićevih posljednja ljeta svojega žitka je proveo u Kalsburgu polag Beča, a u austrijskoj metropoli je umro 1904., u 85. ljetu života. U vjekovječnost ga je sprohodiła njegova žena samo 19 ljet kasnije. Danas hižni par počiva u malom naselju Achenkirchenu med tirolskimi planinama. Fotografije, spominki, podatki ove ekskurzije će se, naravno, koristiti za buduću čeprešku stalnu izložbu u Kulturnom domu, i u knjigi, ka će biti dojuče ljetu izdana na hrvatskom jeziku u Daruvaru, a kasnije je predviđeno i ugarsko izdanje.

-Tiho-

Spomin-otpodne Ivana Mažuranića u Sambotelu

Zahvaljujući Hrvatskom kulturnom i vjerskom društvu u Sambotelu, od 18. novembra 2005. ljeta sambotelški Hrvati imaju jedno stalno mjesto, kade se okupljaju redovno, svake jeseni. Postavljanjem spomin-ploče Ivanu Mažuraniću, hrvatskomu banu pučaninu, „hrvatskom Goetheu“, mala zajednica Hrvatov se je i obavezala da njeguje spominke na hrvatskoga velikana, iako je on samo jedno školsko ljetu boravio u našem gradu, točno pred sto i sedamdeset osmimi ljetu.

Ovo ljetu spomin-otpodne Ivana Mažuranića je poteklo malo drugačije nego u prethodni ljetu. Dovidob je isključivo spomenuto Društvo organiziralo spomin-trenutke pred zgradom negdašnjega liceja, a ovput se je za ti dan zalagalo i Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, a Andraš Handler predsjednik DGHU-a, kustos sambotelškoga Muzeja Savaria sa zanimljivim referatom dao posebni kolorit tomu otpodnevju. 3. oktobra, u srijedu svi glavni zastupnici gradskoga hrvatskoga društvenoga i političkoga života su se

Pod spomin-pločom su vijenac položili Andraš Handler, predsjednik DGHU-a, i Vince Hergović, u zastupništvu Hrvatskoga kulturnoga i vjerskoga društva u Sambotelu

strefili na jednom mjestu, štoveć došao je i predstavnik zadužen za manjine u gradskoj Samoupravi, a pod peljanjem dr. Žužane Meršić, docentice sambotelškoga Odsjeka za kroatistiku došli su na spomin-svečevanje tako profesorice kot i studenti Instituta za slavensku filologiju. Prigodne riči uz spomin-ploču je rekao glavni organizator Jesenskoga festivala Hrvatov, Vince Hergović, potom su skupa predsjednikom DGHU-a položili vijenac na stijeni zgrade bivše škole, u koj danas stanuju, ali je u jako čemernom stanju. Otud je peljao put do Sveučilišća, kade je Andraš Handler u pratnji dia-prezentacije govorio vrlo opširno o sambotelškom školskom ljetu

Trenutak za pjesmu

Ivan Mažuranić

HRVAT

Daj, slušaj, pobre, u grmu ptića onoga,
Gdje nježne ugrijan ognjem ljubavi
Vijernu drugu pojuć boravi
I dole jekom puni grla iz svoga;
Kom Bog u duši, a duša u oku sjedi,
I kog pretiče blagi raj i sledi.

O, koja od slastih rieka onud protiče,
Kako se odzivilju stiene i javljaju
Otčinska brda, kad slievaju
Vilinski glasi, u koje blažen kliče!
Nije l' ti mio? O dajde kaži, tko je?
„Hrvat u pjesmi kriepi srdce svoje!“

Pak gledaj tamo u polju zmaja onoga,
Gdje vjeran junak kletvu postavi
„Za kralja i narod“ svetoj zastavi,
Pak dole zvekom puni mača svoga;
Kom grom u ruci, munja u oku sjedi,
I kog pretiče grozna smrt i sledi.

Uh, koja od krvi rieka onud protiče,
Kako sja gvoždje, i kako valjaju
Bojni se ljudi, kud ga tjeraju
Junački gnjevi i kuda sabljom miče!
Nije l' ti strašan, dajde kaži, tko je?
„Hrvat djedinsko brani pravo svoje!“

(Pjesme Ivana Mažuranića, Zagreb, 1895., objavio Mažuranićev sin Vladimir Mažuranić.)

Na spomin-svetačnosti pred zgradom bivšega liceja

Ivana Mažuranića, a nije bilo moguće izostaviti najvažnije štacije njegovoga života i djelovanja. Andraš Handler bavio se je jur i prlje sa značajnom ličnošću hrvatske povijesti i književnosti u svojem znanstvenom napisu 2006. ljeta, u periodiki Vasi Honismereti i Helytörténeti Közlemények. Ivan Mažuranić ki se je narodio u Novom Vinodolskom 1814. ljeta, kot znatni predstavnik Hrvatskoga narodnoga preporoda, školovao se je u Rijeki, potom je studirao pravo i filozofiju u Zagrebu, a kot stipendist je zašao u Sambotel. Kako je rekao petrovski predavač o Mažuranićevom boravku u Sambotelu najviše se doznaje iz njegovih pismov, ka su bila adresirana bratu Antunu Mažuraniću. U prvom, u oktobru datiranom pismu je mladi Ivan napisao da zavolj skupoce grada Jure, svoj studij će začeti u sambotelском liceju 1834. ljeta. U ovom pismu je nadalje napisao i to da naš grad uopće nije zatvorio u svoje srce. „Ugarski luft nima me rado“, izjavio je, a s timi riči vjerojatno je mislio na svoju bolest ku je ovde sabrao, od česa se je omlahavio, ćutio se osamljenim i bio je prez volje - je objašnjavao referent i još dodao, kako jako je mladoga studenta u Sambotelu mučila strašna čežnja za domovinom. Medjutim, Ivan Mažuranić uprav u Sambotelu, daleko od svojega rodnoga kraja, napisanom pjesmom *Primorac Danici* (objavljena u prilogu *Danica ilirska u Novina horvatzke*) postao slavjenim i poznatim. Kako je rekao nadalje Handler, u sambotelском arhivu najde se almanah liceja u kom su zabilježene odlične ocjene eminentnoga studenta iz svih predmetov. Zahvaljujući i zvanarednim školskim rezultatom Mažuranić je bio primljen i med rede znanstvenoga društva liceja *Eruditatem Societatem Hungaricam*. Suprot toga o samom gradu i o profesori liceja nije nosio najbolje mišljenje, što već svoj studij je hio završiti u Požunu, ali je odustao od ove svoje odluke, jer je spomenuti grad još skuplji bio od Sambotela. Nema sumlje da su Mažuranića u Ugarskoj pobrani žuki doživljaji posebno inspirirali ter ponukali ga na pisanje. S iskrenim domoljubljem

napunjene strofe su mu donesle pravi uspjeh u domovini. Kad se je za sambotelским ljetom vratio u Zagreb, tamo su ga književni krugi pozdravljali kot staroga poznanika i slavjenoga junaka. Od svoje prve pjesme *Vinodolski dolče, da si zdravo!*, Mažuranić se je ozbiljno pripremao za veće zadaće: na napisanje XIV. i XV. dopune povijesno-romantičnoga epa *Osman* od Ivana Gundulića (1844.), ali i na izdjelanje historijskoga epa *Smrt Smail age Čengića* (1846.). U pogledu njegovoga žitka 1848. ljetu je bilo udarno, pokidob je tad za sobom ostavio književno djelovanje i u potpunosti se je obrnuo politici. To svidočuje i njegova dvojezična politička brošura *Hervati Magyarom* (1848), a pri tom ne moremo pozabiti ni na činjenicu da je Mažuranić polag hrvatskoga, zvanaredno govorio još devet jezikov. Bansku dužnost je vršio od 1873. do 1880., kad se je dobrovoljno odstupio od državne službe i skroz se je povukao od političkoga i javnoga žitka. Umro

je 1890. ljeta i počiva u zagrebačkom cimiteru Mirogoj.

„Ne nek sambotelški Hrvati, nego svi Hrvati ki ovde u okolici živu, moraju biti gzdavi na to da imamo jednoga velikana, da imamo konkretnu vezu s matičnom domovinom jer je Ivan Mažuranić jedini ki je studirao u Sambotelu. Da je on bio pjesnik i hrvatski ban, to je jedno veliko i duboko povezivanje s Hrvatskom, ča ne bi smili zabiti nikada. Ovo nam daje čvrstu ćut da smo Hrvati i s tim smo obavezni dalje ćuvati naše hrvatstvo – dodao je još ovom događaju Vince Hergović ki je inicirao pred sedmimi ljeti postavljanje spomin-ploče na stijeni sambotelškoga liceja. Mažuranićeva spomin-ploča je odonda centralno mjesto sambotelških Hrvatov za jesenske susrete, a hrvatskim delegacijam obavezno preporučena znamenitost prilikom posjete naših krajev.

-th-

BARČA – Potkraj rujna još jednom održana je tradicionalna cestovna preko-granična utrka, polumaraton, Virovitica-Barča, koja već 21 godinu povezuje ta dva prijateljska grada. Ove godine 110 atletičara i atletičarki startalo je iz Virovitice trčeci 21.350 m u Mađarsku, do cilja na barčanskome gradskom bazenu. Drugo mjesto osvojio je Barčanin Botond Breszkovics, a kod žena najbrža je bila Peču&scaro n;kinja Adrienn Szatmári. Apsolutni pobjednik polumaratona bio je hrvatski maratonac, Kutinjanin Đuro Komlenović koji je stigao u cilj s vremenom 1:23:13. Na stazi dužine 5,8 km u muškoj i ženskoj konkurenciji najbolji su bili barčanski triatlonisti Lilli Nagy i Milán Pammer.

Bogatstvo...

Zgrada liceja u koj se je školovao Ivan Mažuranić, na slici fotografa Ferenc Knebel iz 1880. ljeta

Sliku poslao: Andraš Handler

Deseti, jubilarni fočki Hrvatski dan

Druženje Hrvata u Foku tradicija je u organizacijskim aktivnostima tamošnje Hrvatske samouprave koja djeluje već u trećem samoupravnom mandatu. Stoga je u organizaciji fočke Hrvatske samouprave, a uz potporu Zaklade «Wekerle» i Zajednice podravske Hrvata, u Foku 22. rujna priređen tradicionalni jubilarni, X. Hrvatski dan. Organizatori su okupili sve Hrvate koji žive u mjestu te goste koje su pozvali na druženje. Okupilo se dvjestotinjak ljudi, što izvođača što drugih. „Naši su programi raspoređeni kroz cijelu godinu” kaže predsjednica tamošnje Hrvatske samouprave Ljubica Veber. Tako su 2012. godine bili na tradicionalnom hodočašću u Hrvatskoj, na Olimpijadi starih športova u Brodancima, organiziraju uskoro izlet u glavni grad Hrvatske, krštenje novoga vina, spremaju se ugostiti umirovljenike, proslaviti Svetog Nikolu s najmlađima... Zastupnici Hrvatske samouprave, uz predsjednicu, jesu dopredsjednica Kristina Keresteš, Bela Šimara i Pavo Kovačević.

Dan je obilježila sveta misa na hrvatskom jeziku u tamošnjoj rimokatoličkoj crkvi. Nju su služili martinački župnik Ilija Čuzdi i šeljinski župnik dekan Jozo Egri, a na orguljama svirala je i pjevala martinačka kantoričica Nančika Gujaš. U Foku imamo dva crkvena zdanja, reformatsku i rimokatoličku crkvu koja je izgrađena 1849. godine. Fok danas ima petstotinjak stanovnika, u njemu tradicionalno nije živio hrvatski živalj, ali danas u Foku ima šezdesetak Hrvata koji su se tu naselili iz obližnjih podravskih hrvatskih sela.

dvorištu mjesnoga doma kulture, kojem su sudjelovali brođanački KUD Brođanci i martinački Ženski pjevački zbor „Korjeni”. Druženje je nastavljeno s večerom, a potom zabavom uz martinački Orkestar Podravku. Predsjednik KUD-a Brođanci Tomislav Brkić pohvalio se društvom koje je utemeljeno 1936. godine, a danas broji pedesetak djelatnih članova, što starijih što djece. Oni su se predstavili specifičnom narodnom nošnjom, pjesmom i plesom iz Brođanaca i njegove

okolice, Osijeka, Bizovca... Veza Brođanaca i Foka datira već više od dva desetljeća, a pokretači suradnje započete 1986. godine jesu Brođančanin Željko Perlić i Fočanka Ljubica Kovačević. Brođanci su malo mjesto sa šeststotinjak stanovnika u panonskoj ravnici. Ima ambulantu, poštu, niže razrede osnovne škole, a viši razredi su u Bizovcu, kaže mi Veljko Gudelj, predsjednik Olimpijade starih športova u Brodancima, koji veli kako je Općina Bizovac, u kojoj su i Brođanci, zbraćena s Aljmašem, a postoji i veza s gradom Sigetom.

Kroz Fok je prolazila i željeznica, pa su mnogi iz obližnjih sela, tako i Martinčani kolima ili pješice išli do vlaka u Fok. Seoska samouprava s načelnikom Tiborom Pálfyem broji uz njega još četiri zastupnika, među njima je i Ljubica Veber. Nakon mise program je nastavljen na otvorenoj pozornici u

Pohvalio je fočke Hrvate i njihovo sudjelovanje na 40. jubilarnoj Olimpijadi starih športova, gdje su se Fočani predstavili kroz igru „kozana”. Fočani sudjeluju Olimpijadi već više od dvadeset godina, kaže mi Pavo Kovačević, nadalje kazujući „Hvala bogu, čuje se hrvatska riječ nanovo u Foku i okolici”, a tome pridonose i prijateljstva s ljudima iz Hrvatske, društvima, međusobni posjeti, zajednički programi. Događanju u Foku između drugih sudjelovali su i generalna konzulica Ljiljana Pancirov, Jozo Solga, voditelj Ureda Hrvatske državne samouprave, predsjednik Zajednice podravske Hrvata, Stjepan Lonjak, tajnik Olimpijade starih športova, te mnogobrojni predsjednici hrvatskih samouprava iz podravskih naselja. Organizatori su zahvalili sudionicima programa, a posebno Pavi Kovačeviću koji je uložio mnogo truda i rada da bi se deseti, jubilarni Hrvatski dan mogao održati na prekrasnoj fočkoj otvorenoj pozornici.

Branka Pavić Blažetin

10. Igre prijateljstva u Šopronu

Pobjednici međunarodnoga natjecanja mladi športaši Slovenije

Suprot svih poteškoć, natezanj, manjkanja najvažnijega, materijalnoga sredstva, i pravoda i strpljenja, 21. septembra, u petak, težak kamen je pao sa srca glavnih organizatorov 10. Igar prijateljstva. Po tom, kako je sam koordinator, zadužen za državanje kontaktov, koljnofski načelnik Franjo Grubić primio delegacije iz Slovenije, Bosne i Hercegovine ter Hrvatske toga dana u Šopronu, u sjedištu Mikroregije Šopron-Fertőd, sumlje nije bilo, doživljava se manja euforija, pokidob jubilarnomu međunarodnomu športskomu događaju za sridnjoškolce mogao je biti domaćin jur po drugi put, dotični varoš koji je od 2006. ljeta član ovoga športskoga susreta.

Matija Firtl, parlamentarni zastupnik, je na hrvatskom jeziku otvorio jubilarnu manifestaciju

Sveučilišnu športsku dvoranu u Šopronu je napunila petak uvečer reprezentacija mladine Gospića (HR) Novoga Mesta (SLO) i Bihaća (BiH), a došli su i mladi igrači ter igračice nogometa, rukometa, košarke, stolnoga tenisa, šaha Mikroregije Sopron-Fertőd. Na otvaranju tradicionalnih igar četirih držav najprlje su se zaglušale tambure, u pratnji prekrasnih ženskih glasov iz Koljnofa, a zatim su se dokoracali i mladi tančoši Koljnofskoga kola ter predstavili gostom djelić gradišćanskoga folklor. Za burnim aplauzom u dvoranu je dospila zastava Bosne i Hercegovine u ruka mladih športašev, potom isto tako, redom, zastava Hrvatske, Slovenije i Ugarske. Ugarsku himnu je pratio burni aplauz nazočnih. Miran Jerman, predsjednik 10. Igar prijateljstva, a ujedno i voditelj delegacije Novoga Mesta, je srdačno pozdravio na engleskom jeziku sve športaše i izrazio svoje zadovoljstvo ter je zahvalio organizatorom sav trud što je grad Šopron uspio organizirati Igre prijateljstva i već je unaprijed pozvao mladinu na slijedeće športsko spravišće dođuće ljeta u njegovo Novo Mesto. Ivica Mataija, dožupan Ličko-senjske županije, je pred svim slijedeće rekao: „Želim vam zahvaliti na vašem opredjeljenju, humanizmu, športu i prijateljstvu. Prijateljstvu, koje želim posebno naglasiti u kontekstu večerašnjega grada domaćina, koji s našom županijom to prijateljstvo razvija već nekoliko stoljeća. Mi se u Lici rado sjetimo i uvijek u mislima zahvaljujemo šopronskoj

županiji na svojoj dobroti, koja potječe još od 16. stoljeća.“ Elvis Felić, voditelj delegacije BiH, posebno je zahvalio Šopronu za organizaciju jubilarnih Igar, a u ime domaćina dobrodošlicu je uputio Tibor Horváth, dopredsjednik te Mikroregije ka obuhvaća četrdeset naselj. Matija Firtl, parlamentarni zastupnik, rodnom iz Koljnofa (ki je takaj imao svoj udio u tom da je Šopron uspio organizirati ovu orijašku priredbu) otvorio je 10. Igre prijateljstva na hrvatskom jeziku sa slijedećimi riči: „Mi petsto ljet branimo jezik i kulturu, vjerujem va tom da je to naše bogatstvo da se mi razumimo, a Šopron je multikulturalni grad i svi njegovi žitelji Hrvati, Ugari, Nimci znamo peldu pokazati s vami skupa. Naš je zadatak da naše bogatstvo i nadalje čuvamo u ovoj sridnjoj Europi, a to će biti i vaša dužnost u budućnosti.“ S melodijom Igar i povličenjem zastave je bio završen službeni dio programa, a Koljnofski tamburaši su dokazali da nisu doma samo u našoj muziki, nego su odlični izvodjači i hrvatskih i bosanskih pjesam. Subota je posvećena borbi na različiti tereni, a na svi utakmica svi športaši su se trudili donesti svoju najbolju formu. U malom nogometu je postao pobjednik Bihać, u ženskom i

muškom rukometu jednako, apsolutni favoriti su ekipe iz Slovenije. U muškoj košarki takaj Novo Mesto je pobijedilo, dok med ženskim grupami su bile najbolje divojke iz Šoprona. U mišovitoj grupi u stolnom tenisu su prvo mjesto osvojili športaši iz BiH, dokle mišovita grupa u šahu bila je najbolja iz Šoprona. U nedilju za kratkim upoznavanjem i povijesnom šetnjom prik grada su proglašeni rezultati i prikđani pokali ter dari. Po konačnoj

Gospić u igri protiv Šoprona

tabeli Ličko-senjska županija je završila Igre na 4. mjestu, domaćini su se dofurali do trećega mjesta, a Unsko-sanski kanton do drugoga mjesta. S velikom razlikom bodov od ostalih, titulu pobjednika su zaslužno dostali športaši Novoga Mesta, a ujedno i domaćini 11. Igar prijateljstva 2013. ljeta.

-Tiho-

Na otvaranju 10. Igar prijateljstva

Hrvatski dan u Semelju

Od prošle godine, dakle drugu godinu zaredom, u organizaciji semeljske Hrvatske samouprave održava se Hrvatski dan. Prijašnjih godina toga nije bilo. Od samih početaka sustava narodnosnih samouprava, od 1994. godine, dokle su zakonske mogućnosti to dopuštale, do 2006. godine Seoska samouprava bila je ujedno i Hrvatska samouprava, pa je tako i djelovala u organizaciji i hrvatskih sadržaja, među kojima nije bilo zasebnoga Hrvatskoga dana. Dugi niz godina načelnik sela Semelja bio je Pál Kovács, koji se na posljednjim mjesnim izborima nije kandidirao, a izabrani načelnik, zastupničko tijelo te semeljska Hrvatska samouprava imaju, blago rečeno, narušene odnose. Iščitava se to i iz lista Novi Semeljski glasnik, koji je nedavno, potkraj rujna, izdala tamošnja Hrvatska samouprava, a očigledno bilo je isto i na prošlogodišnjem i ovogodišnjem Hrvatskom danu. Pokretanjem lista, kaže predsjednik semeljske Hrvatske samouprave Mišo Šarošac, želimo objelodaniti napise koji objektivno i korektno izvještavaju stanovništvo o zbivanjima u Semelju.

Hrvatska je samouprava dakle 29. rujna drugu godinu zaredom priredila Hrvatski dan, koji je održan u dvorištu lovačkoga gospodarstva tamošnjega Lovačkog društva čiji je predsjednik Hrvat Đuro Kadija, podrijetlom iz Ate, a živi u Pečuhu, koji već drugu godinu zaredom, u dogovoru s organizatorima, ustupa i zgradu i infrastrukturu te dvorište oko lovačke kuće. Đuro Kadija uvijek je spreman pomoći kada su u pitanju hrvatski interesi, a vašoj urednici je toga dana više puta kazao: ako se ne zbijemo i ne budemo se prepoznajemo, izgubljeni smo. Kako kaže predsjednik Mišo Šarošac, nakon okupljanja i mimohoda sudionika od kružnoga toka u središtu sela do dvorišta lovačkoga doma, na otvorenoj pozornici, s početkom u 18 sati, počeo je bogat folklorni program, kojem su nazočili i generalna konzulica Ljiljana Pancirov i predsjednik HDS-a Mišo Hepp, te načelnik prijateljskog naselja Semeljaca Grga Lončarević. G. Lončarević osvrnuo se na desetogodišnju zbratimljenu vezu sa Semeljom i vezu s Hrvatskom samoupravom koja se ogleda na polju folkloru, športa i lova. Te su večeri nastupili: pečuški KUD Baranja s gradišćanskim svatovcem iz Prisike te s podravskim igrama, članice KUD-a Baranja Vivien Gráf i Judit Jerana izvele su rukovet gradišćanskohrvatskih napjeva, KUD Ladislava Matuška iz Kukinja, u kojem plešu i brojni Semeljci,

nastupio je s baranjskim plesovima, a harkanjski Mješoviti hrvatski pjevački zbor obradovao je publiku svojim nastupom. Večer su obogatili i članovi muške pjevačke skupine KUD-a Lipa iz prijateljskog naselja Semeljaca (Hrvatska), te birjanska Hrvatska plesna skupina s bunjevačkim igrama. Tibor Marko Šarošac, dugogodišnji zastupnik Hrvatske samouprave, već nije u zastupničkim bojama, ali je uvijek spreman pomoći kada su u pitanju interesi bošnjačkih Hrvata u Semelju. Kaže kako oni koji mogu moraju pomoći radi opstanka Hrvata u Mađarskoj.

Marica Biletić Horvat pohvalila se tru-

dom i znanjem Semeljinja, vrsnih kuharica, u što smo se i uvjerali kušajući brdo kolača. Nakon programa slijedila je večera, potom natjecanja u ispijanju piva i razbijanju ćupova, te skander. Za zabavu do zore brinuo se orkestar Juice. Program je ostvaren supotporom Hrvatske državne samouprave,

Hrvatske samouprave Baranjske županije, Generalnog konzulata Republike Hrvatske te Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae.

Branka Pavić Blažetin

Više od 150 trkača

Spomen-trčanje Nikole Zrinskog u Keresturu u čast velikana pokrenuto je prije četiri godine na poticaj nastavnice dr. Erike Rac, koja radi rekreacije redovito trči i na taj način pokazuje primjer učenicima. Ove su godine održane dvije utrke, jedna samo za učenike osnovne škole, a druga za sve ljubitelje trčanja iz okolnih mjesta. Na školsko redovito trčanje prijavilo se 69 učenika, a za trčanje za svakoga više od 80 osoba.

Tradicionalno trčanje za učenike Osnovnog obrazovnog središta „Nikola Zrinski” uvijek se organizira od početka školske godine. Svaki prijavljeni trkač svakog petka mora otrčati određen broj kilometara. Prema riječima nastavnice Erike Rac, prvi put je to bilo 3 km do lugarske kućica, drugi put do križanja 4,5 km, a treći put do samoga mjesta Novoga Zrina, što je 6 km. Na svaku se udaljenost trčalo dva puta, tako da je svaki sudionik ukupno trčao više od 50 km, a isto toliko mu je trebalo i da se vrati doma. Inače trčanje za učenike organizira se tijekom cijele školske godine, svaki petak. Na spomen-trčanje prijavilo se 69 učenika, ali cjelokupni zadatak je obavio 31 učenik, od njih svatko je dobio medalju, a trima najboljima su dodijeljene i posebne nagrade. Najbrži je trkač bio Franjo Sabo, učenik 8. razreda, drugo mjesto je postigao Aleksander Silvestar, učenik 7. razreda, a treće mjesto Đuro Senteš, učenik 8. razreda

Najbolji trkači školskoga spomen-trčanja

mjesto postigao je Matija Kertes, u drugoj kategoriji Milan Oršoš i Dora Orban, u kategoriji za odrasle muškarce Stanko Davor, a za žene Borbala Kotnjek, u kategoriji za seniore prvo mjesto je postigao (muškarci) Karlo Kovago i (žene) Erika Rac. U naizmjeničnom trčanju u prvoj kategoriji za djecu (muškarci) 1. mjesto su postigli Atila Pal i Šoma Vadas, a među djevojkama Vivijen Đuravec i Reka Dobri, u drugoj kategoriji Erik Tulezi i Marcel Broz, a djevojke Nikoleta Sendula i Kinga Kovač. Među srednjoškolcima najvještiji su bili Petar Sendula i Đuro Lapat, a među odraslim ženama Andrea Dely i Kiti Vargović. Bile je kategorija i za obitelj, prvo mjesto su osvojili Rita i Ivan Salai.

beta

Stigli su do cilja

Izradila: Dijana Kovačič
iz Fičehaza

Naši treneri i športaši

Triatloni klub u Barči osnovan je 1995. godine. Onda taj šport nije bio poznat, ali zahvaljujući marljivom radu trenera Melite Popović-Paluška i Čabe Paluške sada se može dičiti lijepim rezultatima na županijskim, regionalnim, državnim natjecanjima, i natjecanjima u Hrvatskoj. Za taj šport treba naporno raditi, i to svakodnevno. Samo se tako mogu postići sve bolji rezultati. Danas je pak jako važno da mladi budu zdravi, ljubitelji športa, športskog života.

U Nadatadu na ovogodišnjem, tradicionalnom XXII. državnom triatlonu natjecanje na dugoj daljini, što znači 3,8 km plivanja, 180 km vožnje biciklom i 42 km trčanja sudjelovali su i barčanski triatlonisti. U štafeti „životni stil” među 27 ekipa zauzeli su 3. mjesto s ukupnim vremenom od 11 sati. Lijepo je da su se osim djece natjecali i treneri!

Plivali su: Petra Paluška i Bence Széll; vozili bicikl: Alex Verőczi 75 km, Estera Nađ, Milan Pammer i Čaba Paluška 35 km; trčali: Andrija Poljak, Petar Paluška, Adel Arato, Dominik Dreher, Balint Horvat, Boldizsár Széll, Bonita Benčik, Lili Nađ, Bence Széll, Milan Pommer i Melita Popović-Paluška.

A. P. B.

Najbolja ženska trkačica Borbala Kotnjek

Keresturska škola tijekom cijele godine priređuje niz športskih aktivnosti: izlete biciklima, pješice, a športska dvorana pruža mogućnost za niz športskih aktivnosti i zimi, gdje se organiziraju tečajevi karatea, zumba gimnastike, kup u stolnom tenisu i druge športske aktivnosti.

Na drugom spomen-trčanju bilo je više od osamdeset sudionika, i to iz Kerestura, Kaniže, Mlinaraca, Fičehaza i Draškovca, mnoštvo žena, djece, redovitih trkača, amatera i športaša. Natjecatelji su trčali 12 kilometara pojedinačno ili u parovima po šest kilometara. Nakon utrke najboljima su dodijeljene medalje. U prvoj kategoriji za djecu prvo

Vršenda

VII. susret hrvatskih crkvenih zborova

Iako su u baranjskome hrvatskom naselju Vršendi rijetki vjerski sadržaji, oni su to ljepši i važniji. Već nekoliko godina redovita su velika godišnja misna slavlja i susreti crkvenih zborova kada gostujući i mjesni hrvatski vjernici zajedno slave u dupke punoj župnoj crkvi. Tako je u suorganizaciji mjesne Hrvatske samouprave, Vjerske i kulturne udruge šokačkih Hrvata te mjesne crkvene zajednice, u nedjelju, 7. listopada, u župnoj crkvi Svetog Mihovila u Vršendi priređen VII. susret hrvatskih crkvenih zborova.

Misno slavlje na hrvatskom jeziku predvodio je velečasni Attila Bognár, uz suslužbu novoga župnika, velečasnog Istvána Bukovicsa

Susret crkvenih zborova u ime domaćina otvorila je voditeljica vršendskoga zbora Eržika Vranešić

Susret je počeo misnim slavljem na hrvatskom jeziku koje je predvodio velečasni Attila Bognár, s njime suslužio novi župnik, velečasni István Bukovics, a svojim pjevanjem uljepšao Crkveni zbor iz Duboševice, iz Hrvatske. Misno slavlje uljepšano je i s čitanjima, molitvom vjernika te prigodnom propovijedi na hrvatskom jeziku, a svojom nazočnošću priredbu je uveličala Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu.

Nakon mise, u ime suorganizatora okupljene je pozdravila Marijana Balatinac, među njima posebno generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov, predsjednike i zastupnike okolnih mjesnih hrvatskih samouprava, te ravnateljica škole Gábora Tuttia, i ne u posljednjem redu okupljene zborove. Pri tome je zahvalila crkvenom zboru

Župe Uznesenja Blažene Djevice Marije iz Duboševice na lijepom pjevanju mise, ali jednako tako i bivšem župniku Attili Bognáru na služenju mise i prigodnoj propovijedi, te novome Istvánu Bukovicsu, koji je

Crkveni zbor iz Duboševice

Crkveni zbor iz Dušnoka

su okupljeni zajedno otpjevali pjesmu Rajska Djevo, Kraljice Hrvata, te je kao rijetko kada tijekom godine u župnoj crkvi odjekivala hrvatska crkvena pjesma.

Budući da broj Hrvata iz godine u godinu sve više opada, Hrvatska samouprava još prije dvije godine je odlučila da će svake godine proslaviti svoje suseljane i sunarodnjake kojih je sve manje, a napunili su 80 godina. Tako su ove godine proslavili Ivku Ferkov, Jagu Tamaš i Lovru Popovića, te im uručili prigodni poklon i kitu cvijeća.

Nakon susreta druženje je nastavljeno na zajedničkoj večeri u obližnjoj Sajki.

– Budući da su nas upočetku pozivali u razna naselja na slične crkvene susrete, da naša crkva ne bi ostala prazna, odlučili smo i mi organizirati priredbu crkvenog karaktera. Tako smo otpočetak misu i susret hrvatskih crkvenih zborova zajedno organizirali sa Šokačkim sijelom, ali budući da su nam prostori doma kulture u takvom stanju da se tamo sada ne može ništa održati, ostali smo kod susreta crkvenih zborova – reče nam uz osta-

odmah prihvatio i pomagao poticaj hrvatske zajednice. Njih su okupljeni nagradili velikim pljeskom.

Usljedio je susret crkvenih zborova u okviru kojega su ispred oltara nastupili gostujući crkveni zborovi, prvo gosti iz Hrvatske, zatim Dušnoka, Kačmara i Kozara, a na kraju i domaćini iz Vršende, koji su se predstavili s tradicijskim i novim crkvenim, prije svega marijanskim pjesmama. Na kraju

Crkveni zbor iz Kozara

Crkveni zbor iz Vršende

lo organizatorica Marijana Balatinac. Kako dodaje, onedavno imaju novoga župnika, velečasnog Istvána Bukovicsa, koji je došao u kolovozu ove godine. Kada je čuo za ovu manifestaciju, bio je oduševljen, pa su odmah dobili njegovu podršku. Nažalost, sve je manje Hrvata, ali i Nijemaca, a upravo su Hrvati oni koji najviše odlaze u crkvu, na misu. Prvi put ugostili su crkveni zbor iz Duboševice, jer osim domaćih zborova, svake godine pozivaju i jedan zbor iz Hrvatske. S druge strane s Kačmarom, Dušnokom i Kozarom imaju dugogodišnju suradnju, ove su godine već bili u Kačmaru za blagdan Velike Gospe, još početkom ljeta i u Kozaru, a u Dušnok idu u svibnju sljedeće godine. Prema riječima glavne organizatorice, svaki je susret ujedno i dobro druženje, jer se članovi spomenutih zborova već jako dobro poznaju, i čim se sretnu, odmah imaju o čemu razgovarati. Premda je Attila Bognár otišao, ostali su u dobroj vezi, a on im je obećao da će se uvijek odazvati njihovu pozivu.

Kako nam tom prigodom reče Josip Ris, voditelj crkvenog zbora u Duboševici, koji broji 22–25 članova, raznih dobi, od 8. do 80. godine, njihov zbor djeluje treću godinu, a otpočetak se bavi crkvenim pjevanjem, i nastoji pomoći svima koji ih pozovu, posebno za svečanosti pričesti ili krizme, ili za druge

Generalna konzulica Ljiljana Pancirov u društvu predsjednice vršendske Hrvatske samouprave Age Hosu i predsjednice Vjerske i kulturne udruge šokačkih Hrvata Marijane Balatinac

Crkveni zbor iz Kačmara

davanje drugog ili trećeg glasa. Imaju starih molitvenika i pjesmarica, ali tako malo da se oni mogu prebrojiti na prste. Povijesni vihori, ratovi – od Prvog svjetskog rata do posljednjega, Domovinskoga – učinili su svoje, pa ih je ostalo sačuvano vrlo malo. Prema njegovim riječima, prvi put gostuju u Vršendi, ali ne i u Mađarskoj, jer su mnogi od njih kao prognanici između 1991. i 1998. godine udomljeni u Mohaču i okolici, gdje su imali svoju školu, misu, ali i kontakte s Hrvatima na ovim prostorima, što nikada neće zaboraviti. Doživotno su zahvalni za sve proživljeno u Mađarskoj.

Oboje su nam potvrdili, započeta suradnja zacijelo će se nastaviti. Tako su već razgovarali o uzvratnom gostovanju Vršendana u Duboševicu dogodne za blagdan Svetoga Roka. Do kraja godine hrvatska zajednica u Vršendi organizirat će put na Dan Hrvata u Pečuh, a 1. prosinca priredit će prelo na kojemu će se za dobro raspoloženje pobrinuti domaći Orkestar „Orašje”. Ima, i bit će još mnogo toga. Primjerice prije tjedan i pol iznenađeno su dobili poziv iz Narada (Nagygyárd), kamo su njihove žene otišle pjevati. Na proljeće kane organizirati i redovito hodočašće u Hrvatsku. Ima mnogo zamisli, ali je problem samo u tome što je sve teže okupiti ljude.

crkvene prigode. Vrlo se rado odazivaju i na razne susrete crkvenih zborova. Posebno njeguju stare tradicijske pjesme poput Marijo, o mili glas, Nebeskoga slavnoga grada i Gospi Velikoj, koje su izveli i ovom prigodom u Vršendi. To su pjesme koje se odavno pjevaju, a zabilježene su od najstarijih vjernika. Nastojali su sačuvati izvornost, moguće samo uz do-

Tekst i slika: S. B.

Prijateljska suradnja santovačke Hrvatske samouprave i Općine Petrijevci u Hrvatskoj

Dogovoreni zajednički programi za 2013. godinu

Suradnja Općine Petrijevci u Hrvatskoj i Hrvatske samouprave sela Santova počela je još sredinom devedesetih godina prošloga stoljeća, a 3. veljače 1996. u Santovu potvrđena je i okvirnim ugovorom o prijateljskoj suradnji na polju kulture, vjerskog života, školstva i športa. Do danas je ostvareno niz redovitih godišnjih programa, uzajamnih susreta i u Santovu i Petrijevcima. Kako bi dogovorili zajedničke programe za 2013. godinu, na poziv načelnika Ive Zelića izaslanstvo santovačke Hrvatske samouprave predvođeno predsjednikom Stipanom Balatincom 10. listopada boravilo je na godišnjem radnom sastanku u Petrijevcima. Na sastanku, kojemu su nazočili i ravnatelji dviju škola, te petrijevački župnik, između ostalog dogovoreno je gostovanje petrijevačkih učenika i Kulturno-umjetničke udruge „Nikola Šubić Zrinski” na Danima hrvatskoga jezika u Santovu u ožujku sljedeće godine, te hodočašće vjernika Župe Svetog Petra apostola na santovačku Vodicu povodom blagdana Male Gospe. Izaslanstvo santovačke Hrvatske samouprave 17. travnja sudjelovat će na svečanosti u povodu 20. obljetnice Dana Općine Petrijevci. Prije toga, početkom travnja, Santovci će sudjelovati javnom snimanju omiljene televizijske emisije „Lijepom našom”, sudjelujući i u kulturnom programu. Na poziv petrijevačke osnovne škole učenici santovačkoga Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma 24. svibnja gostovat će na Danu škole u Petrijevcima uz kulturne u sportske sadržaje. Osim toga dogovoren je i susret izaslanstava dvaju naselja na razini Općine Petrijevci i Samouprave naselja Santova, početkom srpnja 2013. na Žetvenim svečanostima u Petrijevcima odnosno potkraj srpnja na Danu sela u Santovu. Neće izostati ni suradnja na polju športa, pri čemu su predviđeni uzajamni prijateljski susreti rukometnih i nogometnih momčadi dvaju naselja.

S. B.

Zahvala

U ime Kulturne udruge Vizin zahvaljujemo svim darovateljima koji su 1% svoga poreza uplatili na naš račun: 18330326-1-02. Hvala na pomoći, te računamo na Vas i ubuduće.

Članovi Kulturne udruge Vizin

Kup podravske ribičke 2012

U organizaciji Hrvatske samouprave Šomođske županije i izvrske Hrvatske samouprave, 29. rujna na belovarskim jezerima šesti put priređeno je natjecanje u ribolovu za družine podravske hrvatske samouprave, odnosno Ferdinandovca, prijateljskoga mjesta sela Izvara. Od pola 9 do pola 12 sati udice je namakalo 19 družina iz Martinaca, Brlobaša, Lukovišća, Novog Sela, Potonje, Dombola, Daranja, Tomašina, Bojeva, Rasinje, Izvara i Ferdinandovca, te se nadali velikom ulovu.

Najveću je ribu ulovio Rasinjanin Jozo Šeifert

Prekrasno jesensko sunce dočaralo je idealno vrijeme, a prekrasna jezera opkoljena šumom blizu Drave bila su savršena mjesta za ribolov, no mogli su uživati i oni koji su bili samo gledatelji šecujući se na obali bogatom prirodnim biljnim svijetom. Natjecanje je otvorio Jozo Solga, predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije, ujedno i predsjednik Zajednice podravske Hrvata, pozdravljajući sudionike, a zatim je slijedilo izvlačenje brojeva za ribičke položaje. Dvočlane družine mogle su početku ribe hraniti i u zadano vrijeme započeti ribolov s dva štapa. Ocjenjivala se svaka ulovljena riba, svaki gram vrijedio je jedan bod. Bilo je mnogo sudionika koji su se natjecali i prijašnjih godina, pa su neki ovaj put imali više, a neki manje sreće. Žene su također bile ustrajne i strpljive dočekujući i najmanju ulovljenu ribicu. Prema riječima predsjednika Zajednice podravske Hrvata, cilj je ribičkoga kupa kao i ostalih regionalnih priredaba okupljanje podravske Hrvata od Vajslova do Izvara. Priredbe se organiziraju na raznim mjestima, kako bi svako mjesto sudjelovalo u organiziranju neke regionalne priredbe, naime time se jača nacionalna svijest u mjestima, a i radi se na njihovoj promidžbi. Udruga podravske hrvatske samouprave na početku godine sastavlja svoj godišnji program i uvijek pazi da obuhvati razne sadržaje, od vjerskih, športskih do kulturnih i gastronomskih programa. Organizira se regionalni nogometni, ribički, kuglaški kup, kulturne večeri, regionalno hrvatsko hodočašće,

svinjokolje, fašnički bal kako bi svatko pronašao za sebe ono što voli, ono što ga zanima i na taj se način uključi u aktivnosti hrvatske zajednice. Na pitanje koliko je zadovoljan odazivom, odnosno međusobnom suradnjom Hrvata unutar podravske zajednice, g. Solga je odgovorio:

– Mislim da smo s regionalnom zajednicom, odnosno Udrugom hrvatske samouprave ostvarili one okvire za suradnju koje omogućuju dobre dodire između mjesnih samouprava ili civilnih organizacija. Udruga hrvatske samouprave ima redovite sastanke i tada dogovorimo zajedničke programe, ciljeve. Mađarska administracija odvojila nas je, svrstala nas u dvije županije, u kotare, tako smo Drvljance već izgubili, zato naša zajednica nastoji da ove administrativne granice koliko god može briše i bez obzira na to okuplja Hrvate, da oni koji su ostali mogu čuvati svoju tradiciju, kulturu. Najviše me brine mladež, jer kada nakon osnovne škole odu u grad, izgube kontakt sa svojom mjesnom hrvatskom zajednicom, upravo zato pokušamo nuditi te raznovrsne sadržaje, da si i oni pronađu nešto zanimljivo i da se uključe u naše aktivnosti – kazao je g. Solga na ribičkom kupu.

Nakon raznih pecarskih pustolovina, u kojima je bilo i ulova lišća lopoča, zakvačivanja udice u grane, a i ulovljene lijepe štuke, slijedilo je mjerenje i postavljanje redoslijeda u uspješnosti, odnosno dodjela nagrade. Nagrade su uručili dragi gosti ribičkog kupa: Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, i Mišo Hepp, pred-

sjednik Hrvatske državne samouprave. Najviše su bodova i ove godine postigli ferdinandovački ribiči, članovi Ribičkoga društva Štuka, u sastavu: Zdravko Hrvojić i Ivica Štuka. Odmah iza družine iz Hrvatske najuspješnija je bila ženska družina iz Tomašina: „Tomašinske cure“, a treće je mjesto pripalo rasinjskim „Kormoranima“. Rasinjanin Jozo Šeifert dobio je posebnu nagradu za najveću ulovljenu ribu (štuka od 1,40 kg), a za ulov najmanje ribe nagrađen je Martinčanin Ambruš Sigečan, nagradu je dobio i Zdravko Hrvojić, koji je ulovio najviše ribe. Posebnom je nagradom nagrađena i najbolja ženska družina: „Tomašinske cure“. Kup podravske ribičke, na rok od godinu dana osvojila je družina iz Hrvatske. Oni su se obvezali kako će na estetski način na kup ugravirati datum pobjede i ime družine. Dodijeljene su nagrade i za prvo, drugo i treće mjesto: pehar i povelja. Ferdinandovački načelnik Branko Kolar bio je ponosan na svoju družinu, ali, kako reče uz Dravu ljudi moraju biti dobri ribiči. On se nada da će se suradnja s Izvarom nadalje razvijati, pa i s drugim naseljima iz mađarske Podravine jer, kako reče, Ferdinandovac se još u XIX. stoljeću nalazio na lijevoj obali Drave, ljudi su zajedno odlazili u crkvu, trgovali, družili se, a tu zajedničku povijest ne smije zaboraviti ni jedna ni druga strana. Načelnik se nada da ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju veze će biti još češće i da će se negdje u blizini izgraditi most na Dravi.

beta

Mišo Hepp predaje pobjednički pehar ferdinandovačkoj družini